

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Gældende ordning.

Det nugældende uddannelsesstøttesystem er baseret på principperne i betænkning nr. 506 vedrørende økonomisk støtte til unge under uddannelse afgivet i 1968, den såkaldte »von Eyben betænkning«, hvis målsætning var »at ingen af økonomiske årsager skal forhindres i at få den uddannelse, som den unge har lyst og evner til« – altså en grundsætning om lighed i uddannelsen, som også i dag er indlysende rigtig og brugbar.

Betænkningens gennemførelse forudsatte en samling af alle uddannelsessøgende i ét støttesystem og en støtte, bestående af stipendier og statslån, der skulle dække de nødvendige leveomkostninger.

Dette lå til grund for den uddannelsesstøttereform, der blev gennemført ved lov nr. 262 af 4. juni 1970 om uddannelsesstøtte, som senere er afløst af lov nr. 113 af 9. april 1975 om Statens Uddannelsesstøtte.

Reformen, hvis fulde gennemførelse forudsatte årlige merbevillinger af en betydelig størrelse, fik aldrig den virkning, den tilsigtede. Det var der flere grunde til. Dels kneb det med at skaffe de årlige bevillinger, der skulle bringe støtten op til at dække de nødvendige leveomkostninger, dels medførte lovændringen i 1975, at de 16 og 17 årige udgik af støttesystemet, og at statslånene blev erstattet af statsgaranterede lån.

Endvidere har det vist sig, at ikke alle von Eyben-betænkningens hypoteser holdt stik.

CUR's kommissorium.

På denne baggrund anmodede undervisningsministeren i oktober 1977 Det centrale Uddannelsesråd (CUR) om at tage hele problemkredsen omkring de uddannelsessøgendes økonomiske forhold op til overvejelse med henblik på såvel en beskrivelse af de faktiske forhold som en udarbejdelse af forslag til ændring af de gældende ordninger.

Det blev overfor CUR præciseret:

»at en ændring af de gældende ordninger først og fremmest må baseres på en gennemgang af de former for offentlig støtte, der direkte knytter sig til det at være uddannelsessøgende. Blandt disse findes flere forskellige varianter: Uddannelsesstøtte i traditionel forstand omfattende stipendier og statsgaranterede lån, tidligere også statslån, egentlig løn, godtgørelse for tabt arbejdsfortjeneste, elevstøtte under skoleophold med flere. Men også offentlig støtte, som ydes i anden anledning end uddannelse, herunder særlig arbejdsløshedsunderstøttelse og støtte i henhold til bistandsloven, f. eks. revalideringshjælp, bør inddrages under rådets overvejelser med henblik på en afstemning med de øvrige støtteformer. I overvejelserne bør ligeledes indgå betragtninger over støttens art: Kontanttilskud, statslån med eller uden rentesikring og anden form for tilbagebetalingspligtig støtte.«

For at give CUR mulighed for at fremkomme med et forslag, der både førte frem til et sammenhængende uddannelsesstøttesystem og et, som der hurtigt ville være mulighed for at realisere, anmodede undervisningsministeren om, at CUR's forslag måtte blive opdelt i etaper.

CUR's forslag.

1. CUR's flertal anbefaler, at Stafens Uddannelsesstøtte udbygges og videreudvikles som den generelle og basale støtteordning, der herefter som hovedordningen skal stå åben for alle, der udover undervisningspligten fortsætter deres uddannelse i et nogenlunde sammenhængende forløb på anerkendte uddannelsespladser ved ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. Statens Uddannelsesstøtte foreslås derfor udstrakt til at omfatte dels de 16-17 årige uddannelsessøgende, således at ungdomsydelsen bortfalder for disse, (bevillingen overføres fra social- til undervisningsministeriet), dels elever ved efterskoler, højskoler, husholdningsskoler og landbrugsskoler, således at den særlige støtteordning for disse elever – den såkaldte »højskoleordning« – ophæves. (Bevillingen overføres til Statens Uddannelsesstøtte).